

# Patru întâlniri CU MIHAI VITEAZUL

*Slujitorii din toate domeniile artei s-au întâlnit în acest an sub semnul sărbătoririi lui Mihai Viteazul, voievodul ce a reunit pentru prima dată, după un mileniu și jumătate, cele trei provincii românești, impunând istoriei, în Europa Evului Mediu, numele de valah.*

*Actorul Ion Marinescu, regizorii Letiția Popa și Nae Cosmescu, poetul Dumitru Stancu ne-au descifrat, fiecare, sensul propriilor lor întâlniri cu fiul lui Pătrașcu Vodă, modul în care au înțeles să-i reînvie, cu puterea talentului, chipul.*

## LETIȚIA POPA

„Să-i faci pe  
oameni să-și reamintească”

— Sinteți director de scenă la spectacolul Capul de Mihnea Gheorghiu. Cum vedeți această întâlnire cu personajul istoric pe scena Naționalului bucureștean?

— Printr-o ciudată alchimie, am fost pregătită pentru această întâlnire prin ce am lucrat înainte. Phillip Faulkenbridge, copilul bastard al lui Richard Inimă de Leu din Regele Ioan de Shakespeare, seamănă cu fiul lui Pătrașcu cel Bun: aceeași minte ascu-

țită, lucidă până la durere, și aceeași forță, puse în slujba patriotismului înflăcărat.

Aceeași epocă naștea și pe pământul nostru, ca și în Anglia, personajele eroice din care se inspiră marea literatură shakespeariană; aveam nevoie de eroi, de jertfa lor de sine, ca să sfințească aspirația unei națiuni sfărțecate de seisme istorice.

Întâlnirea cu acest personaj este răscolitoare și mă gândesc că, într-un fel, este o nedreptate să așteptăm o aniversare ca să aflăm ceea ce școala ar fi fost datorare să ne transmită.

Piesa lui Mihnea Gheorghiu nu este o lecție de istorie. Ea își propune să vorbească oamenilor prin „ceea ce crede fiecare că nu poate să uite”. Admirabilă idee. Să construiești un proces dramatic pe răscolirea amintirilor, din crîmpeie de cîntec, stampe și gesturi istorice, să-i faci pe oameni să-și reamintească, să readuci în prezent ceea ce strămoșii au pus, poate fără s-o știe, în tănuitele noastre gânduri, nici de noi știute.

Spectacolul ale cărui repetiții le conduc își propune să ducă gândul autorului puțin mai departe — să-l ajute pe spectator să nu mai



„Capul” de Mihnca Gheorghiu, în repetiție la Teatrul Național. În centru, Costel Constantin, interpretul rolului principal, Mihai Viteazul.

uite ceea ce și-a amintit; măcar o vreme, măcar „o mică de ceas”, cum spune cronicarul.

## NAE COSMESCU

### „Un autentic scenariu de televiziune”

— În lunile mai și iunie, pe platourile televiziunii, ați filmat serialul Marele vis de Radu Theodoru, film legat de personalitatea lui Mihai Viteazul. Este prima dv. întâlnire cu dramaturgia istorică?

— Nicidecum. Mi-am început ucenicia regizorală, cu un deceniu în urmă, la Bacău, făcând asistență de regie la drama istorică Vlaicu Vodă de A. Davila.

— Cum se armonizează viziunea dv. regizorală cu scenariul?

— Avem de-a face cu un autentic scenariu de televiziune, un scenariu excelent, așa putea spune. Autorul, Radu Theodoru, se dovedește nu numai un foarte bun romancier. Autorul tetralogiei Vulturul a abstras din romanul-fluviu, cu o uimitoare cunoaștere a mecanismelor specifice dramaturgiei, secvențele, pe care le-a reasamblat cu o măiestrie ce trădează vocație de dramaturg. Aș dori să subliniez că scenariul, ca de altfel și romanul, este rezultatul unei minuțioase documentări istorice asupra epocii. Nu s-a făcut nici un fel de rabat adevărului istoric, în

favoarea ficțiunii. Viziunea regizorală — subliniez că regia serialului a fost asigurată în doi, de Nicolae Motric și de subsemnatul — a tins să pună în lumină sensurile cuprinse în scriitura dramatică. „Pohta ce-a pohtit-o” Mihai Viteazul a fost să adune într-un singur și puternic stat Țara Românească, Transilvania și Moldova, visul său de o viață, „marele vis”, fiind Unirea. La marea adunare populară de la Alba Iulia, tovarășul Nicolae Ceaușescu șublinia că „istoria însăși a confirmat justetea și necesitatea obiectivă a actului săvârșit de Mihai Viteazul, prin realizarea ulterioară a idealului său — ideal al tuturor românilor — prin înfăptuirea în epoca modernă a statului național român unitar”, motiv pentru care „Mihai Viteazul rămîne o figură luminoasă, progresistă, în cartea de aur a poporului român”. Actualitatea problematicei este, deci, aceea ce conferă interes serialului. Evident, avem de-a face cu un serial-portret; ar fi însă o greșală să-l limităm la atât. Am intenționat să reconstituim o epocă extrem de agitată, din perspectiva unui singur destin uman, cel mai edificator, al copleșitoare personalități, pe care marele Iorga a definit-o cum nu se poate mai bine: „un poet al spadei, un entuziast, un visător”. Această reconstituire de proporții a unei pagini glorioase din istoria neamului nostru a impus o viziune lucidă și clară, din perspectiva contemporaneității. Girul rigurozității istorice este asigurat, de altfel, de către dr. Nicolae Stoicescu, cercetător principal la Institutul de istorie „Nicolae Iorga”, o prezență activă pe parcursul realizării serialului. Ne-am propus să evităm orice accesoriu operetic, precum și spectaculosul gratuit, lăsând să primeze acuitatea problematicei.